बेलडाँडी गाउँपालिका
स्थानीय राजपत्र

खण्ड :- ०७ संख्या : १० मिति:२०८१ /०५ /०४

स्वीकृत मिति : २०८१/०५/०४ प्रमाणीकरण मिति : २०८१/०५/०७

सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समिति गठन तथा परिचालन कार्यविधि २०८१

सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समिति गठन तथा परिचालन कार्यविधि २०८१

प्रस्तावना:विपदको उच्च जोखिममा रहेको बेलडाँडी गाउँपालिकामा उपलब्ध स्थानीय श्रोत र साधनको अधिकतम प्रयोग गरिविपद जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन कार्यमा स्थानीय समुदायलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी रुपमा परिचालनका लागी कानुन बनाउन वान्छनीय भएकोले गाउँपालिकाको विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७५ दफा २७ बमोजिम यो कार्यविधि निर्माण गरि लागु गरिएको छ।

१.संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ (क) यो कार्यविधिको नाम :"सामुदायीक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समिति गठन तथा परिचालन कार्यविधि २०८१" रहेको छ। (ख) यो कार्यविधि स्थानीय राजपत्रमा प्रकासित भएको मिति देखी लागू हुने छ।

१.१.परिभाषा:विषय वा प्रसङ्गले अर्कोअर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :

क)"समिति"भन्नालेविपद् जोखिम न्युनीकरणका लागि समुदायमा सामूहिक भेलाबाट गठन भएका सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समिति सम्झनु पर्दछ।

ख)"सँयोजक" भन्नाले सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समितिका सँयोजकलाई जनाउनेछ।

ग)"पदाधिकारी" भन्नालेसामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिको संयोजक,सचिव रकोषाध्यक्ष समेतलाई जनाउनेछ।

घ)"सदस्य" भन्नाले सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिका संयोजक,कार्यसमितिका पदाधिकारी सदस्य लगायत तोकिएको समुदायभित्र बसोबास गर्ने घरधुरीका सदस्यलाइ समेत जनाउने छ।

ङ "उपसमिति"भन्नाले सामुदायिक विपद्व्यवस्थापन समितिद्वारा आवश्यकतानुसार गठन हुने उपसमितिलाई जनाउछ।

च) "गैरप्राकृतिक विपद्" भन्नाले महामारी, अनिकाल ,डढेलो,कीट वा सुक्ष्मजीवाणु आदी, पशु तथा चराचुरुङ्गिमा हुने फुलुजानवर आदी, खानी,हवाई सडक ,जल वा औद्योगिक दूर्घटना,आगलागी, विषाक्त ग्याँस,रसायन वा विकीरण चुहावट, ग्याँस विष्फोटन, विषाक्त औषधी सेवन, वातावरणीय प्रदुषण , वनविनाश वा भौतिक सँरचनाको क्षति तथा प्रकोप उद्धार कार्यमा हुने दूर्घटना वा यस्तै अन्य गैर प्राकृतिक विपद्बाट उत्पन्न विपद् सम्झनु पर्दछ।

छ) "प्राकृतिक विपद्" भन्नाले हिमपात, असिना, हिमपहिरो, हिमताल, विष्फोटन, अतिवृष्टि, अनावृष्टि, बाढी,पहिरो,तथा भुस्खलन,डुबान, खडेरी,आँधी, हुरीबतास,शीतलहर, तातो हावाको लहर,चट्याङ्ग ,भूकम्प, ज्वालामुखी विस्फोट,डढेलो वा यस्तै अन्य प्राकृतिक विपद्बाट उत्पन्न जुनसुकै विपद् सम्झनु पर्दछ।

ज)"विपद् खोज तथा उद्धार समूह" भन्नाले विपद्को अवस्थामा खोजी तथा उद्धार गर्न क्रियाशिल वा विपद् व्यवस्थापनको लागि परिचालन गर्न तयार गरिएको विशिष्टीकृत खोज तथा उद्धार समूह सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले तालिम प्राप्त मानवीय सहायताकर्मीलाई समेत जनाँउनेछ।

झ)"विपद् जोखिम न्यूनीकरण" भन्नाले विपद् पूर्व गरिने जोखिमको विशलेषण तथा मूल्याँकन,विपद् रोकथाम वा विपद्बाट हुने क्षतिको न्यूनीकरण तथा विकासका कार्यमा विपद् जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्ने सम्बन्धी कार्य सम्झनु पर्दछ

ञ)"विपद् पुर्नलाभ" भन्नाले विपद्को घटना पछि गरिने पुर्ननिर्माण एवम् पुर्नस्थापना सँग सम्बन्धित कार्य सम्झनु पर्दछ ।

ट)"विपद् प्रतिकार्य" भन्नाले विपद्को घटना घटनासाथ तत्काल खोज, उद्धार एवम् राहतसँग सम्वन्धित कार्य सम्झनु पर्दछ र सो शव्दले विपद् प्रतिकार्यको पूर्वतयारीलाई समेत जनाउँनेछ ।

ठ)"विपद् व्यवस्थापन" भन्नाले विपद् जोखिम न्यूनीकरण,विपद् प्रतिकार्य र विपद् पुनर्लाभसँग सम्वन्धित सम्पूर्ण क्रियाकलाप सम्झनु पर्दछ ।

ड)"स्थानीय तह" भन्नाले बेलडाँडी गाउँपालिका सम्झनु पर्दछ ।

ढ)"स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति" भन्नाले गाउँपालिकाको विपद् जोखीम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७५को दफा ३ अनुसार गठन भएको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति सम्झनुपर्दछ ।

ण) "सामुयिक भेला "' भन्नाले कार्यक्रम लागु गर्न छनोट गरिएका वा कार्यक्रम सन्चालन गरिरहेका निश्चित क्षेत्रका घरहरु बाट उपस्थित भई भेला भएका समुदायका सदस्यहरु लाई जनाउदछ ।

त)"समुदायका सदस्य" भन्नालेकार्यक्रम सञ्चालित क्षेत्रमा बसोवास गर्ने बासिन्दालाई जनाउँदछ ।

थ)"सामाजिक परिचालक " भन्नाले संस्था वा कार्यलयवाट छनोट गरिएका कार्यक्रम सन्चालन भएका क्षेत्रमा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सँग समन्वय गरी कार्यक्रम सन्चालनमा सहयोग गर्ने व्यक्ती लाई जनाउदछ ।

द)"कोष"भन्नाले विपद्प्रतिकार्यका लागि समुदायस्तरमा रकम सँकलन गरी स्थापना गरिएको कोष भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

ध)"सहयोगी सँस्था"भन्नाले सुरक्षित समुदायका लागिविपद् जोखिमन्यूनीकरण कार्यक्रम सन्चालन गर्न समुदायलाई सहयोग गर्ने सँस्था वा निकायलाई जनाउद छ।

न)"सचिव" भन्नाले सम्वन्धित वडामा वडा सचिवको रुपमा काम गर्न खटाइएका कर्मचारीलाई जनाउनेछ ।

प) "वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति" भन्नाले गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७५ को दफा ६(२) अनुसार गठन भएको विपद् व्यवस्थापन समिति सम्झनुपर्दछ ।

फ) "कार्यदल" भन्नाले सामुदायिक विपद व्यवस्थापन समिति अन्तर्गत कुनै विशिष्टकार्य गर्नका लागी गठित कार्यदल सम्झनुपर्छ ।

२.परिचय :

क)समुदायस्तरमा विपद्जोखिमन्यूनीकरण गर्न गठित समितिको नामः"सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समिति"हुनेछ ।

ख)वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको मातहतमा रही समुदायस्तरमा विपद्जोखिम न्यूनीकरणका गतिविधि सञ्चालन गर्न सामूहिक भेलाबाट गठन गरिएको सामुदायिक सँगठन लाई भनिनेछ ।

ग) गाउँपालिका,वडा कार्यालय तथा सहयोगी सँस्थाबाट सञ्चालित सुरक्षित समुदायका लागि विपद् जोखिम न्युनीकरण कार्यक्रम अर्न्तगतका विभिन्न गतिविधि सरोकारवालाको समन्वयमा यस समितिको अगुवाइमा सञ्चालन गरिनेछ ।

घ) कुनै निकायकाट विपद् जोखिम न्यूनिकरण गर्ने कार्यक्रम सन्चालन गरिएकोमा सो कार्यक्रम सम्पन्न भई सकेको समुदाय लाई सो कार्यक्रम हस्तान्त्रण भए पश्चात पनि विपद्जोखिम न्यूनिकरण ,उद्धार तथा राहत सेवालाई समुदाय स्तरबाट सञ्चालन तथा निरन्तरता दिईने छ।
ङ). यो समिति विशुद्ध समुदाय मा आधारित संस्था हुनेछ र वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति को सहयोगी संस्थाको निकायको रुपमा रहने छ।
छ) यस समितिमार्फत कुनै पनि राजनीतिक कार्यहरु गर्न वा सोकार्यलाई प्रोत्साहन गर्नपाइने छैन।
ज) समितिले यस कार्यविधि तथा प्रचलित नियम/अभ्यासका आधारमा आगामीवर्षहरुमा आफ्ना नीति नियम तथा विधान बनाइ सोहीअनुसार कार्य सञ्चालन गर्नसक्नेछ।

३. समितिको उद्देश्य :

धर्म वर्ण लिङ्ग जात जाति वा राजनितिक आस्थाका आधारमा कुनै किसिमको भेदभाव नगरी समितिले निम्न अनुसार का उदेश्य राखि काम गर्ने छ -

क)गाउँपालिका,वडा कार्यालय तथा सहयोगी निकाय द्वारा सन्चालित समुदायमा आधारित विपद् पुर्व तयारी कार्यक्रम सन्चालन गर्न सहयोग गर्ने ।

ख) आफ्नो समुदायमा विपद्बाट पीडितलाई तत्काल उद्धार तथा राहत सेवा उपलब्ध गराउन सहयोगिको काम गर्ने,
ग) सामुदायिकविपद् जोखिम न्यूनीकरण सँग सम्बन्धित गति विधिहरु सञ्चालन गर्ने ,
घ) समुदायमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतना जगाउने ,
ङ) समुदायस्तरमा विकास निर्माण का कार्यगर्न अन्य निकाय तथा संघ-सँस्था सँग समन्वय र सहयोग गर्ने ,
च) विपद्का समयमा समुदायस्तरमा एक स्वतन्त्र सँगठनका रुपमावडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको सहयोगी भईनेतृत्वदायि भूमिका निर्वाह गर्न ,
छ) वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको आमन्त्रीत सदस्यको रुपमा काम गर्ने।

४.समितिगठन प्रकृया :

विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यक्रम समुदाय मार्फत सञ्चालन गर्ने अवधारणा अनुरुप सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समिति को गठन निम्नानुसार गर्न सकिनेछ।

क)सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समितिगठनतथा सूचीकृत सम्बन्धी व्यवस्था:

१) स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका, २०६८ तथा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना २०७६ को दफा १.२ बमोजिम सामुदायिक विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति गठन गर्ने।
२) कुनै एक निश्चित समुदाय छनोट भईसकेपछि समुदायमा बसोबास गर्ने धरघुरीहरु, स्थानीय संघ सँस्थाहरुबाट सम्भव भएसम्म एक एक जना प्रतिनीधि बोलाई वडा कार्यालयको प्रतिनिधिको रोहबरमा सामुदायिक भेला गराउने।
३) तोकिएको समुदायभित्र बसोवास गर्ने एक घर एक सदस्य हुने गरी उपस्थितभेलाले १ जना सँयोजक र ६ जना सदस्यहरुको छनोटगरी सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समिति गठन गर्ने छ।

३) तोकिएको समुदायभित्र बसोवास गर्ने एक घर एक सदस्य हुने गरी उपस्थितभेलाले १ जना सँयोजक र ६ जना सदस्यहरुको छनोटगरी सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समिति गठन गर्ने छ।

४) सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समिति गठन गर्दा समावेशीताको सिद्धान्तलाई अनिवार्य रुपमा ध्यान दिनुपर्ने छ ।संयोजक, सचिव र कोषाध्यक्ष मध्ये कम्तीमा पनि १ जना महिला अनिवार्य हुनु पर्नेछ ।

५)समितिगठन पश्चात्.सँयोजकले सदस्यहरुसंग परामर्श गरी छनौट भएका ६ जना सदस्यहरु मध्येबाट सचिव - १ र कोषाध्यक्ष - १ जनाछनोट गर्नुपर्नेछ ।

६)समितिको संरक्षकको रुपमा सम्बन्धित वडाका वडा अध्यक्ष रहनेछन् ।

७)वडा कार्यालयमा सूचीकृत गर्न समितिको आम भेलाले निर्णय गरी अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा सोही निवेदनमा उल्लेखित कागजातहरु संलग्न राखी कार्यालय समक्ष निवेदन दिनु पर्ने छ ।

८) उपदफा ७ बमोजिम निवेदन प्राप्त भए पछि वडा कार्यालयको समितिले निर्धारण गरेको सेवा क्षेत्र भित्रका सबै घर धुरी समावेश भए नभएको जाँच बुझ गरी अनुसूची २ बमोजिमको ढाँचामा समिति सूचीकृत भएको प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउने छ ।

ख) समितिको संरचना

क.स.	छनौटका आधारहरु	संख्या	पद
१.	सम्बन्धित समुदायको भेलामा उपस्थित भई सो भेलाले चयन गरेको व्यक्ति	१	संयोजक
२.	स्थानीय सरकारी तथा गैरसरकारी संस्था, सामाजिक संघसंस्था, प्रतिष्ठित समाजसेवी, जेष्ठ नागरिक, बालक्लब, महिला समूह र स्थानीय क्लबबाट (महिला, दलित,अपाँगता र जनजातिहरु मध्येबाट २ जना अनिवार्य हुने गरी)	४	सदस्य
३.	स्थानीय विपद् सम्बन्धी जानकार व्यक्ति	१	सदस्य
४	सम्बन्धित समुदायको वडा जनप्रतिनिधिमध्ये	१	सदस्य
	जम्मा	*७जना*	

ग)कार्यसमितिको बैठक:

१)सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समितिको बैठक कम्तीमा पनि महिनामा एक पटक बस्नेछ ।

२)बैठकका लागि गणपूरक सख्या ५०% भन्दा बढी संख्यालाइ मानिनेछ ।

३) बैठकमा छलफल भई निर्णय तथा सहमति भएका कुराहरुलाई निर्णय पुस्तिकामाअभिलेखीकरण गरिने छ ।

घ)समिति गठन विधि तथा कार्यकाल

१)एक पटक निर्वाचितसामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिकोपदावधि ३वर्षकोहुनेछ ।

२) कुनै कारणबस समितिका पदाधिकारीको पद रिक्त भएमा बाकि अवधिकालागि कार्यसमितिका सदस्यहरुमध्येबाट समितिको निर्णय अनुसार पदपूर्ति गर्न सकिने छ ।

३) कार्यसमिति सदस्यको पद रिक्त भएमा सेवाक्षेत्र भित्रका घरधुरीका सदस्यमध्येबाट कार्यसमितिको निर्णय गरी बाकी अवधिकालागि पद पूर्ति गरिने छ ।
४) समितिको संयोजक,सचिव र कोषाध्यक्षमा लगातार २ कार्यकाल भन्दा बढी एकै व्यक्ति रहन पाउने छैन।
५) नयाँ निर्वाचन तथा छनौट गरी पदपूर्तिको निर्णय हुने बैठकमा साझेदार संस्था भए सोको प्रतिनिधि समेत वडा समितिको प्रतिनिधिको उपस्थिति अनिवार्य हुने छ ।
६) समितिको निर्वाचन तथा छनौट प्रकृयामा निर्वाचन गर्नु परेमा अधिकारीको रुपमा सम्बन्धित वडाका वडा सचिव वा निजले तोकेको कर्मचारी रहने छन ।

ङ)कार्यालय व्यवस्थापनः

समुदाय स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको कार्यालयसम्बन्धितवडा,कार्यालयको समन्वयमा सोही समुदायभित्र स्थापना गरिने छ । विपद्को समयमा समितिको कार्यालय निर्धारित समुदाय भन्दा बाहिर स्थापना गर्नु पर्ने भएमा वडा समितिसंग समन्वय गरी अस्थाइ रुपमा सुरक्षित स्थानमा सार्न वाधापर्ने छैन

च) सामुहिकभेलाः

१) सामुदायिक भेला गर्न सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जल वायु उत्थानसलि समिति बाट निर्णय भए पछि संयोजक को निर्देशनमा सचिव ले लिखित र समुदायमा उपलब्ध स्रोतका आधारमा समुदायका सबै सदस्यहरुले थाहा पाउने गरी कम्तिमा तिन दिन अगावै सूचना दिनु गर्ने छ । सामुदायिक भेला कम्तिमा वर्षको दुई पटक बस्ने छ ।
२) सामुदायिक भेलाले समुदायमा सन्चालन हुने विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी योजनाका बारेमा छलफल तथा निर्णय गर्ने छ । निर्णय गर्दा सर्वसम्मतिको प्रयास गरिने छ । सो हुन नसके बहुमत ले गरेको निर्णय मान्ने हुने छ ।
३) व्यवस्थापन समिति द्वारा प्रस्तुत प्रतिवेदन, आगामि कार्यक्रम,आयव्यय प्रतिवेदन स्वीकृत गर्न र बजेट पारित गर्ने कार्य सामुदायिक भेला बाट हुनेछ । सामुदायिक भेला ले सरकारी तथा गैर सरकारी निकाय संघ संस्था संघको सहकार्य को निती समेत स्वीकृत गर्ने छ ।

छ) कोष तथा लेखा सम्बन्धिव्यवस्थाः

१) स्थानीय रुपमा सँकलित रकम र वाह्य स्रोत बाट प्राप्त रकम समितिको आयस्रोत हुनेछ ।
२) समितिमा जम्मा हुन आउने रकम बैङ्कमा खाता खोली जम्मा गर्नुपर्ने छ ।
३) बैङ्कखाता सञ्चालन सँयोजक कोषाध्यक्ष र सचिव मध्ये कुनै २ जनाकोसँयुक्त हस्ताक्षरबाट हुनेछ ।
४) समितिमा प्राप्त भएको नगद तथा जिन्सीको प्राप्ती र खर्चको विवरण वार्षिक साधारण सभा वा समितिले बोलाएको भेलामा प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।
५) निर्धारित कार्यका लागि प्राप्त रकम सोही कार्यमा खर्च गर्नुपर्ने छ ।
६) कोष तथा लेखा व्यवस्था सम्बन्धी अन्य कार्यहरु विपद्पूव तयारी प्रति कार्य लगायतका काममा खर्च गर्न सकिने छ । प्रभावकारी रुपमाकोषसञ्चालन गर्न समितिले कार्यविधि बनाइ लागू गर्न सक्ने छ ।
७) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि समितिद्वारा निर्माण गरिएका निति नियम तथा कार्यविधिहरु वडा कार्यालय मार्फत गाउँपालिकामा जानकारी गराए पश्चात् मात्र कार्यान्वयन गर्न सकिने छ ।

८) वार्षिक लेखा परीक्षण स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको सिफारिस लेखा परक्षिकबाट गराउन सकिनेछ ।

ज) अनुगमन तथा मूल्याङ्कनः

१) सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समितिले समुदाय स्तरीयकार्यक्रमहरुको नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नु पर्नेछ ।
२) समितिले स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यक्रमहरुको प्रभावकारिताको समेत मूल्याङ्कन गरी आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित निकायमा सुझाव, सल्लाह र सिफारिस गर्नु पर्नेछ ।
३) समितिले विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धि गतिविधिहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनस्वीकृत गरिएका अनुगमन सूचकहरू बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।
४) समितिले आफ्नो अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन सम्वन्धित निकायहरुमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

५.सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समितिको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारीः

क)स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गर्न सहयोग गर्ने,
ख) विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्य योजना, आपतकालीन कार्ययोजना, पुर्नःस्थापना तथा पुननिर्माण योजना तर्जुमा/अध्यावधिक र सोको कार्यान्वयन गर्ने/गराउने,
ग) विपदबाट प्रभावित क्षेत्रमा उद्धार र राहत कार्यको व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने,
घ) समुदायस्तरमा विपद् जोखिमको अवस्था आवधिक रुपमा अध्ययन गरी समुदायमारहेका प्रत्येक परिवारको विवरण अद्यावधिक गर्ने/गराउने,
ङ) समुदायस्तरमासञ्चालन हुनेविपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्यक्रम एवं गतिविधिहरुमा सहयोग गर्ने,
च) आवश्यकता अनुसार समुदायस्तरमा रहेका कर्मचारी, नागरिक समाज तथा स्थानीय वासिन्दाहरुलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी जनचेतनामूलक गतिविधिहरु सञ्चालन गर्न सहयोग पुऱ्याउने,
छ) समुदायस्तरमासञ्चालन हुने अल्पीकरण सम्बन्धि पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्यमा सहयोग गर्ने,
ज) समुदायस्तरमा विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गर्नसहयोग गर्ने/गराउने,
झ) आवश्यकताका आधारमा सामुदायिक भेला ले २ देखी ३जनासम्मकोसल्लाहकार समिति गठन गर्न सक्नेछन् ।
ञ) सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समितिमा **कम्तीमा ३३ प्रतिशत महिला सदस्य** रहने सुनिश्चता गर्नुपर्नेछ ।
ट) आवश्यकता अनुसार विभिन्न निकायहरु सँग सम्पर्क,समन्वय तथा स्रोत परिचालनमा ध्यान दिई सम्बन्धित निकायमा नियमित प्रतिवेदन पेश गर्ने,
ठ) प्रचलित नियम कानुन अनुसार नियमित लेखापरीक्षण गर्ने/गराउने,

६.सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको काम, कर्तव्यं र जिम्मेवारी :

क)सँयोजकको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी:

१) स्थानीय सँघ-सँस्था तथा सहयोगी संस्थासंग समन्वय गर्नुका साथै समितिको प्रतिनिधित्व गर्ने/गराउने।

२)सम्वन्धित संघ सस्थाहरुसंग समय-समयमासर्म्पक तथा समन्वय गर्ने/गराउने।

३) विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्वन्धि कार्यक्रम सञ्चालनै कालागि नेतृत्व गरी आवश्यक कार्य गर्ने/गराउने।

४) समुदाय स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको उद्देश्य अनुरुपको कार्य गर्न आवश्यक नेतृत्व प्रदान गर्ने ।

५) सामुदायिक भेला तथा समितिले गरेका निर्णयहरु कार्यान्वयन,रेखदेख र नियन्त्रणगर्ने ।

६) सामुदायिक भेला तथा समितिले तोकेका सबै काम गर्ने/गराउने ।

७) विपतका समयमा सम्वन्धीत व्यक्ती,निकाय संघ -संस्थाहरुसंग समन्वय गरी आवश्यक उद्धार र राहत तथा प्रतिकार्य गर्न व्यवस्था मिलाउने ।

८)समितिको सम्पूर्ण चल अचल सम्पत्तिको सँरक्षण, रेखदेख र नियन्त्रण गर्ने ।

९) स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिती, वडा समिति, सहयोगी संस्था , फिल्ड संयोजक , सामुदायिक प्रशिक्षक, सामुदायिक परिचालकहरु र समुदाय सँग समन्वय तथा सम्पर्क कायम गरी विपद् सम्बन्धी विभिन्न क्रियाकलाप तथा प्रशिक्षण सन्चालन गर्न सहयोग गर्ने ।

१०)मासिक तथा अन्य प्रतिवेदनहरु स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति, सहयोगी संस्था र सम्बन्धीत निकायमा पठाउने व्यवस्थापन मिलाउने ।

ख)सचिवकोकाम, कर्तव्य रजिम्मेवारी:

१)सँयोजक सँग परामर्स गरी सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिल समितिको बैठक बोलाउने ।

२)समितिका कागजपत्र,निर्णय पुस्तिका तथा अन्य प्रशासनिक कार्य सञ्चालनगरीचुस्तदुरुस्त अभिलेख राख्ने ।

३)समुदायमासञ्चालितविपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्वन्धि सम्पूर्ण कार्यको रेखदेख,कार्यान्वयन तथा मुल्याङ्कन गर्ने/गराउने ।

४)समुदाय स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बार्षिक कार्ययोजना तयारीको आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।

५)सामुदायिक विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्वन्धि विभिन्न क्रियाकलापका प्रतिवेदन तयारपारी सम्बन्धित व्यक्ति तथा निकायमा पेश गर्न व्यवस्था मिलाउने ।

ग) कोषाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार

१) समितिमा प्राप्त भएका आम्दानीको हिसाव किताव राख्न र आयव्यय विवरण तथार गरी समिती को बैठक र सामुदायक भेला मा पेश गर्ने ।

२)समिति को कोषमा भएको रकम खर्च गर्न गरिएका निर्णय,बील भरपाई तथा सम्बन्धित कागजपत्र दुरुस्त राख्ने ।

३)आपतकालिन कोष वृद्धि गर्ने कार्यक्रमहरु तर्जुमा गर्ने/गराउने ।

४)समितिको आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी सबै विषयहरुको जिम्मेवारी लिई कार्य गर्ने ।

घ) समितिका सदस्यहरुका काम, कर्तव्य र अधिकार:

१)सामुदायिकविपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी कियाकलापमा सक्रिय सहभागिता जनाउने र समुदायका सबै सदस्यलाई परिचालन गर्न सहयोग गर्ने ,

२)समुदायमा विपद् जोखिम न्यूत्तीकरण सम्बन्धी कार्य तथा तालिमको सहभागी छनोटमा सहयोग गर्ने,

३)समुदायका प्रत्येक परिवार को पारिवारिक बिवरण तयार पार्न सहयोग गर्ने,

४.)समुद्रायका प्रकोप, सँकटासन्नता र क्षमताको पहिचान गरी योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्न गराउनसहयोग गर्ने ,

५)समितिले निर्धारण गरेका अन्य आवश्यक कार्यमा सहयोगगर्ने ।

ङ)समाजिक परिचालककोकाम, कर्तव्य र अधिकार:

१)समुदायमा विभिन्न प्रशिक्षण सञ्चालन गर्न सहयोग गर्ने ।

२)प्रकोप, सँकटासन्नता र क्षमताका पहिचान र नक्शाँकन गर्न सहयोग गर्ने ।

३)समुदायको सवल, दुर्बल, चुनौती र अवसरको विश्लेषण (SWOT Analysis) गर्न सहयोग गर्ने ।

४)समुदायमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण व्यवस्थापन योजना तयार पार्न सहयोग गर्ने ।

५)मासिक प्रतिवेदन लगायत अन्य प्रतिवेदन तयार पार्न सहयोग गर्ने ।

६)स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति र सहयोगी निकायसंग समय समयमा सम्पर्क तथा समन्वय गरी कार्यक्रम सञ्चालनमा सहयोग गर्ने ।

७)समुदायिक विपद् जोखिम न्यूनीकरणसम्बन्धि विभिन्न कार्यमा सँलग्न हुने तथा आवश्यक्तानुसार जनसहभागिता जुटाउनसहयोग गर्नेर समुदायलाई हरेक गतिविधिहरुमा उत्प्रेरणा गराउने ।

८)विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतना जगाउने ।

९)समितिलाई आवश्यक पर्नेकार्यमा सहयोग गर्ने/गराउने ।

७.उपसमितिको गठन:

समुदायमाविपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धितकार्यलाईव्यवस्थितरप्रभावकारीरुपमासञ्चालनगर्न आवश्यकताका आधारमा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिलसमितिकोनिर्णयानुसार समुदायका सदस्यहरु समेतलाई सलग्न गराई समावेशी रुपमा उपसमितिहरु गठन गरीकार्य सञ्चालन गर्न सकिनेछ । यसर्र उपसमिति गठन गर्दा प्रत्येक उपसमितिमा कम्तीमा २ जना देखि ३ जनासम्म र खोज उद्धार उप समितिको हकमा ३ जना देखि ५ जना सम्म (भुपु तथा युवालाइ पहिलो प्राथमिकतामा राखि)सदस्यहरु रहने गरि उपसमिति गठन गरिनेछ ।

क) उपसमितिको काम,कर्तव्य र जिम्मेवारी:

१)समुदाय स्तरमा सञ्चालन हुने हरेक गतिविधिहरुमा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उतथानसिल समितिसँग समन्वय गरी अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्ने/गराउने ।

२) समितिसँग नियमित रुपमा समन्वय तथा सहकार्य गर्ने ।

३)समुदायमा सञ्चालन हुने विपद् व्यवस्थापनकार्य तथातालिमका लागि सहभागिछनोट र व्यवस्थापनमासहयोग गर्ने ।

४)समुदायमा बसोबास गर्ने परिवारलाई विपद् पूर्वतयारी तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी जानकारी गराउने ।

५)समुदायका प्रत्येक परिवारको पारिवारिक विवरण अद्यावधिक गर्न सहयोग गर्ने।,

६)विपद् प्रतिकार्यका लागि सामुदायिक रुपमा पूर्वतयारीमा रहन रित गर्ने ।

८.सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानसिलसमितिको सरकारी निकायसँगको सम्बन्ध:

क) नेपाल सरकारबाट अनुमोदन गरिएका विद्यमान LDRMP वा LDCRP मार्गदर्शन अनुरुप वडास्तरमा गठनभएका सामुदायिक विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति(CDCRC) लाई गाउँपालिकास्तर मागठनभएका सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति (CDMC) लाई गाउँपालिकामा सूचिकरण गरी वार्षिक रूपमा नवीकरण गर्ने।

ख)सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापनका योजनाहरुलाई गाउँपालिका कोवार्षिक तथा आवधिक योजनामा समावेस गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।

ग)स्थानीय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्रमा सूचना अध्यावधिक गर्न सहयोगिको भूमिका निर्वाह गर्ने / गराउने ।

घ) आफ्नो समुदायमा घटेका विपद्का घटनाहरु तत्काल स्थानीय आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्रमा जानकरी गराउने व्यवस्था मिलाउने ।

क) सन्दर्भ सामग्रीहरु:

१.स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना २०७६

२.व्यवस्थापन सम्बन्धी कानुनलाई सँशोधन र एकीकरण गर्न बनेको ऐन २०७४

३.स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा (LDRMP)निर्देशिका२०६८

सामुदायिक बिपद् व्यवस्थापन समिति गठन तथा परिचालन कार्यबिधि २०७९ को बुदा ४ (क) (७) संग सम्बन्धित

अनुसुच १

मिति……

श्री सचिवज्यू
वडा समितिको कार्यालय
वडा न.....
बेलडाँडी गाउँपालिकागाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
कञ्चनपुर

विषय: सामुदायिक बिपद् व्यवस्थापन समिति (CDMC) सुचिकृत सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा यस गाउँपालिकाको वडा न. ..स्थित …… समुदायमा गठन गरिएको …….. सामुदायिक बिपद् व्यवस्थापन समितिलाई सुचिकृत गरि दिन हुन निमनानुसारका विवरण सहित अनुरोध गर्दछु । यस ……………. समितिको सेवाक्षेत्र निम्न चारकिल्ला भित्र रहेको व्यहोरा अनुरोध छ ।

संलग्न:

१)सामुदायिक बिपद् व्यवस्थापन समिति (CDMC) गठन गर्न बसेको भेलाको उपस्थिति र निर्णय
२)कार्यसमितिका सदस्य पदाधिकारीहरुको नाम थर नागरिकता नम्बर र सम्पर्क नम्बर
३)सेवा क्षेत्र भित्रका घरधुरीको उमेर समेत खुल्ने गरि पारिवारिक बिवरण

सेवाक्षेत्रको चारकिल्ला

पुर्व सिमाना.:………………..
पश्चिम सिमाना……………
उत्तर सिमाना …………………..
दक्षिण सिमाना ……………………..

निबेदक
अध्यक्षको नाम…………..
सामुदायिक बिपद् व्यवस्थापन समितिको नाम……………….
ठेगाना………………
निबेदकको हस्ताक्षर

सामुदायिक बिपद् व्यवस्थापन समिति गठन तथा परिचालन कार्यबिधि २०८१ को बुदा ४ (क) (८) संग सम्बन्धित

अनुसुची २

बेलडाँडी गाउँपालिकागाउँकार्यपालिकाको कार्यालय,

कञ्चनपुर

.... न . वडा कार्यालय

सामुदायिक बिपद् व्यवस्थापन समिति सुचिकृत प्रमाण पत्र

बेलडाँडी गाउँपालिका वड न. .... स्थित .... मा गठन भएको .... सामुदायिक बिपद् व्यवस्थापन समिति लाई यस कार्यालयको मिति ....को निर्णय अनुसार मिति .... मा सुचिकृत गरि यो प्रमाण पत्र प्रदान गरिएको छ ।

यस गाउँपालिकाको बिपद् व्यवस्थापन कार्यमा सक्रिय सहभागिताको अपेक्षा गर्दछु ।

आज्ञाले

बिर बहादुर ऐर

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत